

Jubilej v areni

60. Festival
igranega filma
Pulj (13.-27. 7. 2013)

Milan Ljubić

Festivali so kot otroci – radi imajo rojstne dneve. A za razliko od ljudi bolje in raje proslavljajo, starejši kot so. Letos je slavil najbolj znani in najstarejši filmski festival na tleh nekdanje skupne domovine, ki je v preteklosti kar nekajkrat spremenil ime. Bil je FJF (Festival jugoslovanskega filma), potem je bil FJIF (Festival jugoslovanskega igranega filma), sedaj pa je PFF (Pula film festival). Začetek sega v davna 50. leta, ko je direktor mestnega Kino podjetja v Pulju, Marjan Rotar, organiziral prvo revijo domačih filmov, ki je prerasla v filmski festival, ta pa je kljub spremembam ostal to, kar je bil že v začetku: pregled dosežkov na področju domače filmske ustvarjalnosti. Tudi danes je to revija filmov s področja nekdanje skupne države, le da so filmi hrvaški, koprodukcijski, bosansko-hercegovski s hrvaško podporo in hrvaškim igralcem, ki živi v Beogradu, igra v Mostarju, slovenski, srbski, skratka – v Pulju je zopet na ogled nekdanja filmska Jugoslavija od Triglava do Vardara.

Posebej je potrebno omeniti, da so dvorane in prizorišča polna, kar velja zlasti za areno, ki jo vsak večer napolni nekaj tisoč gledalcev. A ne gre samo za dober obisk, gre tudi za splošen vtis mesta Pulj, ki živi s festivalom: transparenti, stojnice, projekcije na odprtih prostorih na mestnih trgih, razstave filmskih plakatov zadnjih 60 let, razstava o filmskem festivalu, ki je zajela vsako leto posebej. Skratka, gostitelji so se potrudili, kolikor je le bilo mogoče. Prišli so ustvarjalci iz vseh nekdanjih republik, danes držav, dogodek odmeva v medijih, televizija organizira dnevne oddaje o dogajanju na festivalu ... Vse to daje vedeti, da Hrvaška posveča filmu in kulturi nasploh veliko pozornost.

Imenitno pripravljena otvoritev je bila v celoti usmerjena k jubileju, v posebnem segmentu pa tudi k areni kot zanimivem festivalskem prizorišču. In govoril! Od poetičnega in nekoliko nad zemljo plavajočega Radeta Šerbedžije do predsednika Republike Hrvaške Iva Josipovića. Jubilej je odmeval in to so ugotovili tudi številni tuji gosti. Ali so bili tudi letošnji filmi odsev jubileja, je druga zgodba. Tu sta občinstvo in kritika ostala vsak na svojem bregu, kar so pokazale tudi nagrade. Najboljši film po mnenju uradne žirije je bil film *Obramba in zaščita* (Obrana i zaštita, 2013, Bobo Jelčić) producentke Zdenke Gold v režiji filmskega debitanta, sicer priznanega hrvaškega gledališkega režiserja, ki je poleg domačih ustvarjal tudi v nemških, avstrijskih in švicarskih gledališčih. A prav ta film je prejel najslabšo oceno gledalcev (2,82). Po mnenju publike je bil najboljši film *Kavboji* (Kauboji, 2013, Tomislav Mršić), saj mu je prisodila kar povprečje 4,79. Gre za celovečerec, posnet po istoimenski gledališki predstavi, ki je nasmejal gledalce, to pa je v Pulju že tradicionalen znak, da bo film deležen tudi odličnih ocen občinstva. Pri žirijah je ostal brez priznanj.

Obramba in zaščita je intimna zgodba o razdvojenosti med občutkoma dolžnosti in prijateljstva, med politiko in osebnimi občutki, med nacionalizmom in zavezanositjo dobrososedskim odnosom. Glavni junak Slavko (Bogdan Diklić), Hrvat in katolik, bi moral iti za pogrebom sosedu in prijatelja Đulage, Bošnjaka in muslimana, to pa je v razdeljenem Mostarju dejanje, ki lahko izzove številne nevšečnosti z daljnosežnimi posledicami. Odlična igra Bogdana Diklića mu je prinesla zlato areno za glavno moško vlogo, Bobi Jelčiću pa zlato areno za najboljši scenarij in režijo. Film je dobil še najvišje priznanje za scenografijo (Mario Ivezić), za glavno

Obramba in zaščita

žensko vlogo (Nada Đurevska), za kamero (Erol Zupčević). Skratka, gre za popolnega zmagovalca jubilejnega Pulja. Zaslužno? Da in ne. Evropejec, ki so mu lokalni nacionalni in verski spori tuji, problema ne razume in se sprašuje, v čem je problem oditi sosedu na pogreb. V tem je tudi bistvo problema: scenarij ne omogoča, da bi film spregovoril z univerzalno jasnostjo. Verska in nacionalna nesoglasja poznajo na Severnem Irskem, kjer se ne razumejo katoličani in protestanti oziroma Irci in Angleži, enaki spori zadevajo Jude in Arabce v Palestini. *Obramba in zaščita* bi torej z nekoliko več dela, vloženega v scenarij, lahko postal univerzalen film, hkrati pa je to ugotovitev, ki velja za marsikateri festivalski film. Vsak ima kako zanimivo poanto, nekaj duhovitih prizorov ... Kaj pa celota? Sledijo traktati, besedičenja, razmišljanja, vse z namenom, da se izpolni čas do morebitnega naslednjega zanimivega prizora (in celovečerne dolžine).

Vsekakor velja omeniti še nekaj filmov, ki so izstopali iz povprečja. Komedija *Duhovnikovi otroci* (Svečenikova djeca, 2013, Vinko Brešan) sicer ne dosega Brešanovih prejšnjih dveh komičnih filmov, *Kako se je začela vojna na mojem otoku* (Kako je počeo rat na mom otoku, 1996) in *Maršal* (1999), je pa dovolj duhovita in aktualna, da bo nasmejala gledalce in jim ponudila poldrugo uro zabave. Film je bil sicer poleti tudi že na rednem sporedu naših kinematografov.

Mojstri (Majstori, 2013, Dalibor Matanić) je situacijska komedija o nerodnem mojstru in gospodinji Keki, katere zakon je zašel v

monotonijo. Tisti, ki se mečejo za njo, je ne zanimajo, njen mož, v katerem želi Keka obuditi nekdanjo ljubezen in strast, pa se ne odziva. Kot je pri takih filmih običajno, se na koncu vse dobro izteče in sestavi, kot je treba. Režiser je dejal, da je bil njegov namen narediti film o malih ljudeh in za male ljudi. To mu je očitno uspelo.

Strel (Hitac, 2013, Robert Orhel) je »ženski film, narejen na moški način,« kot je izjavil režiser. Prijateljici v želji priti do denarja brskata po vseh predalih stanovanja ene od njiju in pri tem najdeta pištolo. Brez poznavanja orožja se ena od njiju na balkonu igra s pištolo in jo ponevedoma sproži. V noči odjekne strel. Naslednjega dne ugotovijo, da je strel ubil mimoidočega. Ne ve se, kdo je streljal, preiskava pa zbliža dve ženski, obe neporočeni in noseči. Ena je študentka, ki je streljala, in druga kriminalistka, ki vodi preiskavo.

Za konec velja omeniti še to, da je letos na puljskem festivalu sodelovalo pet slovenskih koproduksijskih filmov, pri katerih je sodelovala tudi Hrvaška in ki so bili prikazani v programu manjšinskih koprodukcij, kjer je sodelovalo skupaj deset filmov. Od naših so bili to *Šanghaj* (2012, Marko Naberšnik), *Nahrani me z besedami* (2012, Martin Turk), *Srečen za umret* (2012, Matevž Luzar), *Adria Blues* (2013, Miroslav Mandić) in *Dvojina* (2013, Nejc Gazvoda). V tej kategoriji je bil sicer popolni zmagovalec film *Krogi* (Krugovi, 2013) režiserja Srđana Golubovića.

PRIZNANJE VIBA FILMA PULJSKEMU FILMSKEMU FESTIVALU

Predzadnji dan festivala je direktor Viba filma Igor Prodnik na tiskovni konferenci čestital direktorici filmskega festivala v Pulju gospe Zdenki Višković - Vukić k visokemu jubileju ter v znak priznanja za dolgoletno uspešno sodelovanje Viba filma in Puljskega filmskega festivala podaril direktorici tradicionalno priznanje Viba filma, delo kiparja Franca Černeta. priznanje je pred desetletji zasnoval ugledni filmski ustvarjalec in direktor Viba filma Dušan Povh.

Kavboji

Krogi